

Skipulagsstofnun
Jóhanna Hrund Einarsdóttir
Borgartún 7b
105 Reykjavík

Hafnarfirði, 02.09.2022
MFRI: 2022-07-0475

Efni: Notkun ásætuvarna Arctic Sea Farm í Arnarfirði – Fyrirspurn um matsskyldu

Vísað er til erindis Skipulagsstofnunar sem barst þann 12. júlí 2022. Efla, fyrir hönd Arctic Sea Farm (ASF), hefur sent tilkynningu um ofangreinda framkvæmd til Skipulagsstofnunar skv. 19. gr. laga um mat á umhverfisáhrifum framkvæmda og áætlana nr. 111/2021. Skipulagsstofnun óskar eftir því að Hafrannsóknastofnun gefi umsögn um framkvæmdina í samræmi við 20 gr. laga nr. 111/2021.

Í umsögninni skal koma fram eftir því sem við á, hvort Hafrannsóknastofnun telji að nægjanlega sé gerð grein fyrir framkvæmdinni, umhverfi hennar, umhverfisáhrifum, mótvægisáðgerðum og vöktun eftir því sem við á. Einnig hvort Hafrannsóknastofnun telji að einhver atriði þarfnist frekari skýringa og ef svo er, hvaða atriði það eru og hvort þau kalli á að framkvæmdin fari í umhverfismat að teknu tilliti til viðmiða í 2. viðauka laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana.

Hafrannsóknastofnun hefur farið yfir erindið, gerir athugasemdir við það og bendir á grundvallaratriði sem þarf að svara til þess að hægt sé að meta áhrif framkvæmdarinnar á umhverfið.

Markmið framkvæmdar (kaflí 1.2)

Í tilkynningu framkvæmdaraðila segir að sú ásætuvörn sem ASF hyggst nota hafi verið prufuð af framleiðanda og að þær prófanir hafi leitt í ljós að leki (kopars) væri innan alþjóðlegra marka, ásamt því að engar leifar hafi fundist af efninu í vöðvum eldisfiska né í lifur þeirra. Ekki er tilgreint í tilkynningunni hver lekinn frá ásætuvörninni er og hver þessi alþjóðlegu mörk eru. Þá er fjallað um á nokkrum stöðum í tilkynningunni að losun kopars úr þessum ásætuvörnum sé óljós og fari eftir aðstæðum, en það er í þversögn við það sem kemur fram í tilkynningunni að framleiðandi sé búinn að rannsaka leka og staðfesta að hann sé innan marka. Gera þarf grein fyrir umfangi framkvæmdarinnar m.t.t. koparoxíð losunar út í umhverfið en það magn sem áætlað er að losni til umhverfisins er ekki tilgreint. Í áhættumati norsku hafrannsóknastofnunarinnar vegna umhverfisáhrifa sjókvíaeldis frá árinu 2022 kemur fram að losun á kopar til umhverfisins frá hverri eldisstöð, sem notar kopar sem ásætuvörn, sé um 1500 kg á ári. Þetta byggir á notkunartölum og EU staðli um losun kopars úr ásætuvörnum.

Fjallað er um í tilkynningunni að ásætur skapi kjörið umhverfi fyrir sýkla og sníkjudýr og að notkun ásætuvarna sem innihalda kopar sporni gegn því að þau smiti eða sýki eldisfiskinn. Því getur framleiðandinn dregið úr notkun sýklalyfja. Þetta atriði krefst rökstuðnings af hálfu framkvæmdaraðila þar sem upplýsingar frá Dýralækni fisksjúkdóma (sjá ársskýrslur dýralæknis fisksjúkdóma. <https://www.mast.is/is/maelabord-fiskeldis/arsskyrslur-fisksjukdoma>) segja að aldrei hefur komið upp þörf á notkun sýklalyfja í sjókvíaelði hér á landi. Einnig er tengingin milli þess hvernig ásætuvarnir sporni gegn sýklum og sníkjudýrum óljós.

Aðdragandi (kafla 1.3)

Aðdragandinn að framkvæmdinni skv. tilkynningu ASF er sá að Umhverfisstofnun auglýsti tillögu að breyttu starfsleyfi ASF í júní 2020 þar sem gert var ráð fyrir heimild til að nota eldisnætur sem litaðar eru með ásætuvörnum sem innihalda koparoxíð. Tillagan frá Umhverfisstofnun gerði ráð fyrir að heimildin væri bundin skilyrðum um vöktun kopars í umhverfinu og að rekstraraðila væri ekki heimilt að lita nætur á eigin vegum.

Hafrannsóknastofnun telur að gera þurfi grein magni þess kopars sem nota á fyrir eldisnætur þar sem magnið er aðal óvissuþátturinn og neikvæð umhverfisáhrif aukast með auknu magni eittraðra málna og efna. Taka þarf fram hversu oft nótnapokar verða þrífir og hversu margir þeir eru/verða. Losun kopars úr ásætuvörnum er mis hraður eftir því hvort þær sé ný málaðar/húðaðar eða ekki, og taka ætti tillit til þess við mat á umhverfisáhrifum.

Í auglýsingu með breytingartillögu á starfsleyfi ASF vegna notkunar koparoxíðs var það mat Umhverfisstofnunar að áhrif kopars yrðu **ekki umtalsverð** á notkunarsvæðinu þar sem nótnapokarnir væru þvegnir í þvottastöð á landi þar sem gera mætti ráð fyrir að mest af koparnum félli til. Fram þarf að koma hvernig meðhöndlun verður á grófa úrgangnum, sem inniheldur mesta koparinn við hreinsun nótna á landi. Mögulega eru umhverfisáhrif koparoxíðs af völdum þvotta aðal áhyggjuefnið og því þarf að skýra frá þessu atriði.

ASF fékk ekki gefið út leyfi fyrir notkun ásætuvarna og fékk í kjölfarið tilkynningu um frávik frá starfsleyfi vegna notkunar ásætuvarna sem ekki var búið að leyfa. Það þýðir að ASF líkt og Arnarlax hafa verið að nota þessar ásætuvarnir án leyfis en sótt um leyfi eftir að upp kemst um brot á starfsleyfum. Hafrannsóknastofnun teldi eðlileg vinnubrögð að beiðni um álit/umsögn stofnunarinnar vegna framkvæmda skv. lögum um mat á umhverfisáhrifum, komi áður en framkvæmdirnar eru hafnar en ekki eftir á, jafnvel mörgum árum seinna.

Ásætuvarnir (kafla 2.2)

Fram kemur, að séu ásætuvarnir notaðar, sé mögulegt að nota þvottaróbót sem þvær með lágþrýstingi og hafi sá þvottur minni áhrif á eldisdýr auk þess að *draga úr hættu á losun kopars úr netapokum*. Hvernig þvottur með lágþrýstingi, eða þvottur yfir höfuð á netapokum húðuðum með koparoxíði í sjó geti dregið úr hættu á losun kopars af netapokum er eitthvað sem þarfnast skýringa.

ASF fjalla um að sýnt hafi verið fram á að kopar henti einkar vel til varnar gegn ásætum, auk þess sem lítið af koparnum safnist upp í lífverum í eða við sjókvíaelðið. Eftir þessa umfjöllun er vísað

til einnar vísindagreinar í heimildum sem fjallar um annað málefni tengt fiskeldisbúnaði. Þetta er í þversögn við núverandi þekkingu á áhrifum kopars á lífverur og uppsöfnun þess í lífverum. Mögulega safnast ekki mikið upp í lífverum í kringum sjókvíaeldið vegna þess að þessar lífverur drepast vegna koparsins. Því safnast koparinn upp í setinu og heldur áfram að hafa áhrif til lengri tíma þar.

Hafrannsóknastofnun bendir á að afar mikilvægt sé að horfa til annara lífvera en eldisfiska þegar verið er að ræða um áhrif kopars á lífríki. Kopar er mjög eitraður þörungum og hryggleysingjum (dæmi um ásætur), þá sérstaklega ungviði hryggleysingjanna. Þá hafa erlendar rannsóknir sýnt fram á að lífverur (non-target) á svæðum í kringum koparkvíar safna þungmálminum í vefi sína t.a.m. humrar og ígulker.

Möguleg umhverfisáhrif (kafla 4.4)

Fjallað er um grunn ástand botndýralífs í Arnarfirði í tilkynningunni. Ekki er fjallað um hvaða áhrif kopar geti haft á botndýralíf í Arnarfirði í kaflanum um möguleg umhverfisáhrif. Hins vegar er fjallað almennt um eitrunaráhrif kopars sem framkvæmdaraðili skýrir réttilega frá að séu til staðar. Þó dregur framkvæmdaraðili þá ályktun að notkun koparoxíðs fylgi ekki veruleg neikvæð umhverfisáhrif. Þetta er vonlaust að styðja nema vita umfang koparlosunarinnar.

Vöktunaráætlun (kafla 4.6)

Fram kemur að ef í ljós komi að kopar safnist upp í botnseti fer yfir viðmiðunarmörk sem er lýst í vöktunaráætlun og rekja megi til notkunar á eldisnótum með ásætuverni sem innihalda kopar muni ASF grípa til mótvægisáðgerða. Mótvægisáðgerðir felast þá í að hvíldartími verði lengdur, kvíastæði fær innan eldissvæðis, útsettum seiðum fækkað eða að hætt verði að nota svæðið. Ekki er ljóst hvernig lengdur hvíldartími eða fækkun á útsettum seiðum getur verið mótvægisáðgerð gegn uppsöfnun kopars úr ásætuvernum í botnseti. Séu kvíastæði færð til innan eldissvæðis er verið að dreifa úr eitrunaráhrifum af hálfu koparsins. Koparinn eyðist ekki upp heldur safnast saman og því er ólíklegt að þessar mótvægisáðgerðir geri mikið fyrir umhverfið. Besta mótvægisáðgerðin er að hætta notkun kopars. Ekki kemur fram í tilkynningunni hvernig frakvæmdaðili mun fylgjast með koparlosuninni eða hvernig það verður tilkynnt til Umhverfisstofnunar.

Að mati Hafrannsóknastofnunar er það áhyggjuefni og afturför miðað við stefnu annarra landa að verið sé að hefja notkun á ásætuvernum sem innihalda kopar, í hverju því formi sem þungmálmurinn kemur fyrir í.

Afstaða Arctic Sea Farm um áhrif kopars á umhverfið

Í tilkynningunni segir: „það er mat ASF að notkun ásætuvarna sem innihalda koparoxíð fylgi ekki veruleg neikvæð umhverfisáhrif og sé því ekki háð mati á umhverfisáhrifum“. Hafrannsóknastofnun getur alls ekki stutt þetta mat ASF um að notkun þessara ásætuvarna fylgi ekki veruleg neikvæð umhverfisáhrif þar sem ekki hefur verið sýnt fram á skaðleysi kopars á umhverfið. Kopar er mjög eitraður málmur og drepur dýr og þörunga og virkar þess vegna sem ásætuverni. Það er allt sem bendir til þess að kopar sé skaðlegur umhverfinu og um það er fjallað í

fjölmörgum rannsóknum, sem meðal annars hafa orðið til þess að víða er verið að hverfa frá notkun kopars í sjókvíaeldi í öðrum löndum vegna neikvæðra umhverfisáhrifa. Þessi ályktun ASF er því í algerrí mótsögn við stöðu þekkingar um áhrif kopars á umhverfið. Þar sem ASF metur notkun koparoxíðs þannig að henni fylgi ekki veruleg neikvæð umhverfisáhrif er nauðsynlegt að vísa í áreiðanlegar rannsóknir sem styddu það en Hafrannsóknastofnun er ekki kunnugt um slíkar rannsóknir.

Þá kemur fram í samantekt tilkynningarinnar eftirfarandi: „*til að lágmarka enn fremur umhverfisáhrif ásamt því að bæta dýravelferð óskar Arctic Sea Farm því eftir heimild í starfsleyfi til að nota ásætuvörnir sem innihalda koparoxíð á eldissvæðum sínum.*“ Hafrannsóknastofnun dregur stórlega í efa að eitradur þungmálmur eins og kopar geti dregið úr eða lágmarkað umhverfisáhrif á nokkurn hátt. Ef framkvæmdaraðili telur að koparoxíð geti dregið úr neikvæðum umhverfisáhrifum þarf hann að skýra það frekar og vitna í rannsóknir sem styðja mál hans.

Samverkandi neikvæð umhverfisáhrif

Mikil óvissa er um áhrif kopars, lyfjameðhöndlunar gegn lúsum og styttingu hvíldartíma milli eldislota á annað lífríki en eldislax eða hrognkelsi, sem og samvirkandi áhrif þessara þátta. Ferli leyfisveitinga í sjókvíaeldi hér á Íslandi er orðið þannig að upphaflega framkvæmdin sem sótt er um fer í mat á umhverfisáhrifum en tekur svo breytingum eftir á í smærri skrefum. Þannig hafa verið að koma upp beiðnir um styttingu hvíldartíma milli eldislota og nú notkun koparoxíðs sem ásætuvörn. Einnig hafa komið upp all nokkur tilfelli á Vestfjörðum þar sem notkun á lyfjum gegn laxa- og fiskilús hefur verið heimiluð. Þessar breytingar, stytting hvíldartíma, notkunar ásætuvarna og lyfjameðhöndlun í sjókvíaeldi hafa ekki farið í gegnum mat á umhverfisáhrifum þó þær séu, að mati Hafrannsóknastofnunar, þær breytingar sem líklega hafa hvað mest umhverfisáhrif í för með sér m.t.t. þeirra þátta sem tengjast starfssviði stofnunarinnar.

Aðrir valkostir

Þar sem verið er að hverfa frá notkun kopars í ásætuvörnum vegna neikvæðra áhrifa hans á vistkerfi erlendis er unnið að því hanna/þróa umhverfisvænni ásætuvörnir eins og t.d. sílikonhúðuð net. Net með slíka áferð eru síður líkleg til þess að safna ásætum en hefðbundin net og auðveldara á að vera að þvo þau í sjó þar sem ásæturnar sitja ekki jafn fast á slíkum netum og hefðbundnum netum. Mat á umhverfisáhrifum er til þess gert, meðal annars, að skoða aðra valkosti eins og t.d. annarskonar ásætuvörnir og núllkost. Í tilkynningunni er aðeins fjallað um notkun koparoxíðs sem ásætuvörn (aðalkostur) og það að nota ekki koparoxíð (núllkostur). Það hefði verið skynsamlegt að kanna ágæti annarra ásætuvarna sem hafa verið og eru í þróun erlendis og hvort þær væru hentugar og umhverfisvænar fyrir framkvæmdaraðila sem hyggst stunda umhverfisvænt eldi í stað þess að nota varnir með kopar.

Samantekt

Grundvallarspurningum sem lög um mat á umhverfisáhrifum krefjast að svarað sé í málsmeðferð tilkynninga sem þessarar, er ósvarað að mati Hafrannsóknastofnunar. Hafrannsóknastofnun telur að ekki sé gerð grein fyrir framkvæmdinni og að vöntun á upplýsingum um losun kopars til umhverfisins dugi þar til. Þar stendur upp úr skortur á upplýsingum um umfang framkvæmdarinnar

Þar sem upplýsingar um leka vörunnar, fjölda kvía með koparoxíði, tíðni húðana netapoka, tíðni þvotta netanna, magni ásætuvarna eða öðrum magnbundnum þáttum eru ekki settar fram. Ekki er gerð nægjanlega grein fyrir umhverfisáhrifum þar sem bæði er talað um að áhrifin verði ekki mikil eða jafnvel að koparoxíð lágmarki þau, sem er í þversögn við fyrirliggjandi þekkingu um áhrif hans á lífríkið. Mótvægisáðgerðir eru að mati Hafrannsóknastofnunar ekki í takt við eðli framkvæmdarinnar þar sem ekki er hægt að lesa úr tilkynningunni hvernig þær geta veitt mótvægi gegn uppsöfnun eða eyðingu af kopars í umhverfinu.

Áhætta og óvissa um umhverfisáhrif vegna notkunar kopars, ásamt notkun laxalúsarlyfja og stytting hvíldartíma, er að mati stofnunarinnar mikil.

F.h. Hafrannsóknastofnunar

Rakel Guðmundsdóttir

Rakel Guðmundsdóttir

Skipulagsstofnun
Jóhanna Hrund Einarsdóttir
Borgartúni 7b
105 Reykjavík

Hafnarfjörður 31. ágúst 2022
Tilv. 2022-08-18-2063/2.5.1

Efni: Varðar fyrirspurn um matsskyldu vegna áforma um notkun ásætuvarnir í Arnarfirði

Með tölvupósti þann 12. júlí sl. leitar Skipulagsstofnun umsagnar Fiskistofu varðandi hugsanlega matsskyldu vegna áforma um notkun ásætuvarnir sem innihalda koparoxíð í Arnarfirði.

Fiskistofa horfir til þeirra þátta sem líklegt er að geti haft áhrif á laxfiskastofna. Fiskistofa hefur ekki yfir að ráð sérþekkingu á áhrifum mögulegra mengunarvalda, en telur ekki er líklegt að ásætuvarnir sem innihalda koparoxíð muni hafa áhrif á villta laxfiskastofna í Arnarfirði. Mögulega geta ásætuvarnir haft áhrif á nærliggjandi botndýr. Fiskistofa bendir á að leitað verði álits hjá Hafrannsóknastofnun vegna hugsanlegra umhverfisáhrifa af umræddum ásætuvarnum eða Umhverfisstofnunar.

Fiskistofa tekur ekki afstöðu til þess hvort rétt er að fara fram á mat á umhverfisáhrifum vegna notkunar ásætuvarna.

Virðingarfyllst,
Fiskistofa

Guðni Magnús Eiríksson
Sviðsstjóri lax- og silungsveiðisviðs

Umsögn Vesturbyggðar

Til : Jóhanna Hrund Einarsdóttir - SLS <Johanna.H.Einarsdottir@skipulag.is>; Vesturbyggð <Vesturbyggd@vesturbyggd.is>

Frá : Elfar Steinn Karlsson <elfar@vesturbyggd.is>

CC : Skipulagsstofnun - SLS <skipulag@skipulag.is>

Heiti : Umsögn Vesturbyggðar

Málsnúmer : 202112035

Málsaðili : Arctic Sea Farm

Skráð dags : 18.08.2022 00:00:00

Höfundur : Elfar Steinn Karlsson <elfar@vesturbyggd.is>

Viðhengi [image003.jpg](#)
[image002.jpg](#)
[image001.png](#)

Sæl Jóhanna.

Á 97. Fundi skipulags- og umhverfiráðs sem haldinn var 15. ágúst var umsagnarbeiðnin tekin fyrir og eftirfarandi bókað undir 1. fundarlið:

Lagt fram bréf Skipulagsstofnunar dags. 12. júlí 2022 þar sem óskað er umsagnar Vesturbyggðar um matsskyldufyrirspurn vegna tilkynningar Arctic Sea Farm um notkun ásætuvarna á sjókvíar á vegum fyrirtækisins í Arnarfirði samkvæmt 19. gr. laga nr. 111/2021. Í samræmi við 20. gr. laga nr. 111/2021 óskar Skipulagsstofnun eftir umsögnum um ofangreinda framkvæmd.

Í umsögninni skal koma fram eftir því sem við á, hvort nægjanlega sé gerð grein fyrir framkvæmdinni, umhverfi hennar, umhverfisáhrifum, mótvægisáðgerðum og vöktun eftir því sem við á. Jafnframt hvort og þá hvaða atriði umsagnaraðili telur þurfa að skýra frekar og hvort þau kalli að hans mati á að framkvæmdin fari í umhverfismat að teknu tilliti til viðmiða í 2. viðauka laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana. Jafnframt skal í umsögn gera grein fyrir leyfum sem framkvæmdin er háð og eru á starfssviði umsagnaraðila.

Tilkynning framkvæmdaraðila er meðfylgjandi.

M.v. framlagða tilkynningu telur Skipulags- og umhverfiráð að á fullnægjandi hátt sé gerð grein fyrirhugðum áformum og umhverfisáhrifum þeirra. Skipulags- og umhverfiráð telur að framkvæmdin sé ekki háð mati á umhverfisáhrifum.

Kv.

Elfar Steinn Karlsson

Byggingarfulltrúi

Sími: 450-2312 | GSM: 849-7909

Vesturbyggð | Aðalstræti 75 | 450 Patreksfirði | www.vesturbyggd.is

Vinsamlegast athugið að þessi tölvupóstur og viðhengi hans er eingöngu ætluð þeim sem tölvupósturinn er stílaður á og gæti innihaldið upplýsingar sem eru trúnaðarmál.

Hafir þú fyrir tilviljun eða mistök tekið við tölvupósti þessum og viðhengjum hans bið ég þig að fara eftir 9. mgr. 47.gr laga nr. 81/2003 um fjarskipti og gæta fyllsta trúnaðar og tilkynna mér að tölvupósturinn hafi ranglega borist þér

From: Jóhanna Hrund Einarsdóttir - SLS
Sent: fimmtudagur, 18. ágúst 2022 09:08
To: Vesturbyggð ; Elfar Steinn Karlsson
Subject: Ítrekuð umsagnarbeiðni - Ásætuvarnir í Arnarfirði

Góðan dag

Skipulagsstofnun
Borgartún 7b
105 REYKJAVÍK

Garðabær, 16. ágúst 2022
Málsnúmer: 202207-0022
SS

Efni: Umsögn um matsskyldu notkun ásætuvarna í fiskeldi Arctic Sea Farm.

Vísað er í bréf frá Skipulagsstofnun, dags. 12. júlí 2022, þar sem óskað er eftir umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands um hvort notkun ásætuvarna á sjókvíar á vegum Arctic Sea Farm í Arnarfirði sé háðar mati á umhverfisáhrifum.

Náttúrufræðistofnun hefur kynnt sér tilkynningu um matsskyldu og meðfylgjandi gögn og vill koma eftirfarandi ábendingum á framfæri. Einungis er verið að fjalla um þann hluta starfsemi Arctic Sea Farm sem snýr að notkun ásætuvarna sem innihalda koparoxíð og hvort sú notkun og möguleg áhrif þeirra á umhverfið kalli á mat á umhverfisáhrifum. Umhverfismati fyrir sjókvíaeldi Arctic Sea Farm í Arnarfirði lauk með álit Skipulagsstofnunar árið 2018 og veitti Náttúrufræðistofnun umsögn um frummatsskýrsluna þann 15. maí 2018. Er vísað í þá umsögn varðandi álit stofnunarinnar á umhverfismati áformaðs sjókvíaeldis í heild.

Ásætuvörmin sem stefnt er að því að nota heitir Netwax E5 Greenline og er með markaðsleyfi hjá Umhverfisstofnun. Eftirlit með mögulegri uppsöfnun á kopar í botnseti er hluti af almennum vöktunaráætlunum á botnseti sem Umhverfisstofnun samþykkir og er forsenda starfsleyfis. Stefnt er að slíkri vöktun á öllum eldissvæðum og hefur sambærileg vöktun verið stunduð í öðru sjókvíaeldi á Vestfjörðum. Niðurstöður vöktunar á öðrum svæðum hafa ekki bent til þess hingað til að uppsöfnun kopars sé óæskileg en þó hefur magn við Gemlufall í Dýrafirði verið yfir umhverfismörkum II skv. reglugerð 796/1999 en undir umhverfismörkum III.

Á áætlunum sjókvíastöðum Arctic Sea Farm í Arnarfirði er ef til vill mest hætta á að kopar safnist fyrir í botnseti og lífverum í Trostansfirði þar sem straumar eru öflugri utar í Arnarfirði. Við veitingu starfsleyfis verður að vera til staðar skýrt ákvæði um að ef vöktun bendir til þess að uppsöfnun sé að eiga sér stað að þá sé notkun ásætuvarna hætt.

Náttúrufræðistofnun telur að ákvörðun um heimild á notkun ásætuvarna sem innihalda koparoxíð sé á ábyrgð leyfisveitanda. Ef fylgt sé réttum viðmiðum um mengunarhættu af völdum efnanna miðað við bestu þekkingu á efnunum og áhrifum þeirra á lífríki og tryggt sé að vöktun sé til staðar og að hún sé fullnægjandi, þá bæti ferli mats á umhverfisáhrifum litlu við. Mikilvægt sé þó að hugað sé að þætti ásætuvarna í umhverfismati framtíðarsjókvíaeldisáforma á Íslandi frekar en að lagt sé mat á það eftir á enda grundvallaratriði að heildaráhrif sjókvíaeldis á umhverfið séu þekkt.

Áætlun vöktun er hafin á áætlunum svæðum en til stendur að taka botnsýni til að meta grunnástand. Þar sem ekki eru til upplýsingar um botndýralíf á svæðunum sem um ræðir (þó nokkuð sé til um botndýralíf nálægra svæða í Arnarfirði, misnýjar upplýsingar þó) ætti að nota tækifærið og leggja eitthvað mat á fjölbreytni botndýralífs. Það er eðlilegt í ljósi allra mögulegra áhrifa af sjókvíaeldinu almennt á botndýralífið en nauðsynlegt er að vakta þau eftir að starfsemin hefst.

Vert er að minna á að í umsögn Hafrannsóknarstofnunar um matskyldu notkunar ásætuvarna í sjókvíaeldi Arnarlax í Patreks- og Tálknafirði frá 18. nóvember 2020, koma fram góðar ábendingar sem vert er að horfa til og varða framkvæmd vöktunar á styrk kopars. Mjög mikilvægt er að vöktun sé fullnægjandi með tilliti til staðsetninga og tíðni mælinga og að lagt sé mat á langtímaáhrifin og hvort og hversu mikið af kopar sé á uppleystu 2 formi í vatnssúlunni. Vegna umfangs alls áætlaðs sjókvíaeldis í Arnarfirði eru uppsprettusvæði kopars frá ásætuvörnum allnokkur og mikilvægt að horfa á möguleg sammögnunaráhrif. Leyfisveitandi fyrir notkun ásætuvarnanna ætti að taka tillit til þessara ábendinga og til viðbótar við sértækt mat á áhrifum ásætuvarna í því sjókvíaeldi sem starfsleyfið nær til, að leggja mat á hvort möguleg sammögnunaráhrif frá notkun ásætuvarna frá öllu sjókvíaeldi innan sama vatnshlots séu til staðar og hvort ástæða sé til að hafa áhyggjur af þolmörkum vatnshlotsins og lífríki þess í heild sinni

Náttúrufræðistofnun vill benda á mikilvægi þess að sérstök áhersla sé lögð á vöktun á kopar við innstu sjókvíarstöðina í Trostansfirði. Staðsetning sjókvíaeldis almennt svo innarlega í Arnarfirði er áhættusöm með tilliti til óæskilegra umhverfisáhrifa enda þekkt að súrefnismagn í firðinum geti orðið mjög lágt að hausti. Mjög brýnt er að fylgst sé með allri mengunarhættu frá starfseminni og að skýrt sé í starfsleyfum að brugðist sé hratt við ef vísbendingar eru um uppsöfnun mengandi efna í botnseti eða óæskileg áhrif á lífríki fjarðarins

Virðingarfyllt,

Snorri Sigurðsson
Sviðsstjóri náttúruverndarsviðs

Umsögn Ísafjarðarbæjar

Til : Jakob Gunnarsson - SLS <Jakob.Gunnarsson@skipulag.is>
Frá : Helga Þuríður Magnúsdóttir <helgathuridur@isafjordur.is>
CC : Skipulagsstofnun - SLS <skipulag@skipulag.is>
Heiti : Umsögn Ísafjarðarbæjar
Málsnúmer : 202112035
Málsaðili : Arctic Sea Farm
Skráð dags : 11.08.2022 00:00:00
Höfundur : Helga Þuríður Magnúsdóttir <helgathuridur@isafjordur.is>
Viðhengi [image001.png](#)

2016020071 - Laxeldi í Arnarfirði - Arctic Sea Farm

Lögð fram umsagnarbeiðni dags. 12. júlí 2022, frá Jakobi Gunnarssyni hjá Skipulagsstofnun vegna erindis, móttekið 4. júlí 2022 þar sem tilkynnt er notkun ásetuvarna á sjókvíar, á vegum fyrirtækisins Arctic Sea Farm, í Arnarfirði samkvæmt 19. gr. laga nr. 111/2021. Í samræmi við 20. gr. laga nr. 111/2021 er hér með óskar Skipulagsstofnun eftir umsögnum um ofangreinda framkvæmd. Í umsögninni skal koma fram eftir því sem við á, hvort nægjanlega sé gerð grein fyrir framkvæmdinni, umhverfi hennar, umhverfisáhrifum, mótvægisáðgerðum og vöktun eftir því sem við á. Jafnframt hvort og þá hvaða atriði umsagnaraðili telur þurfa að skýra frekar og hvort þau kalli að hans mati á að framkvæmdin fari í umhverfismat að teknu tilliti til viðmiða í 2. viðauka laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana. Jafnframt skal í umsögn gera grein fyrir leyfum sem framkvæmdin er háð og eru á starfssviði umsagnaraðila. Tilkynning framkvæmdaraðila er meðfylgjandi.

Skipulags- og mannvirkjanefnd telur að nægjanlega sé gert grein fyrir framkvæmdinni í framlögðum gögnum framkvæmdaáðila og telur að framkvæmdin kalli ekki á umhverfismat.

Þetta tilkynnist hér með.

f.h. skipulagsfulltrúa

Helga Þuríður
Magnúsdóttir
verkefnastjóri á umhverfis- og
eignasviði
Ísafjarðarbær
450 8000 - www.isafjordur.is

Skipulagsstofnun
b.t. Jakobs Gunnarssonar
Borgartúni 7b
105 Reykjavík

Reykjavík, 28. júlí 2022
UST202207-142/A.Þ.
08.12.00

Efni: Mat á umhverfisáhrifum - matsskyldufyrirspurn - notkun ásætuvarna Arctic Sea Farm ehf. - Arnarfjörður

Vísað er til erindis Skipulagsstofnunar sem barst 12. júlí sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um hvort og á hvaða forsendum ofangreind framkvæmd skuli háð mati á umhverfisáhrifum.

Umhverfisstofnun bendir á að starfsemin sem hér um ræðir og breyting á henni er háð starfsleyfi Umhverfisstofnunar skv. lögum nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir og reglugerð nr. 550/2018 um losun frá atvinnurekstri og mengunarvarnaeftirlit.

Framkvæmdarlýsing

Arctic Sea Farm ehf. (hér eftir nefnt rekstraraðili) áformar að nota ásætuvarnir sem innihalda koparoxíð á eldissvæðum sínum í Arnarfirði. Fyrirhugað er að nota sæfivöruna Netwax E5 Greenline sem er með markaðsleyfi Umhverfisstofnunar. Núgildandi starfsleyfi tekur til eldis á laxfiskum og heimilar 4.000 tonna hámarkslífmassa á hverjum tíma.

Umhverfisáhrif framkvæmdar

Í tilkynningarskýrslu er fjallað um helstu áhrif notkunar koparnóta á umhverfið en þau eru skv. rekstraraðila áhrif á lífríki í sjó og heilsu manna. Niðurstaða skýrslunnar er sú að áhrif á heilsu manna verði óveruleg en áhrif á lífríki í sjó eru metin talsverð neikvæð en að lágmarka megi áhrif með reglubundinni vöktun og viðeigandi mótvægisáðgerðum.

Rekstraraðili fyrirhugar að taka botnsýni áður en eldi hefst, við hámarkslífmassa og eftir að hvíld svæðis er yfirstaðin. Upplýsingar um grunnástand styrk kopars í botnseti munu liggja fyrir í starfsleyfi sem og vöktunaráætlun. Ef í ljós kemur að kopar sem safnast upp í botnseti fer yfir viðmiðunarmörk sem lýst er í vöktunaráætlun og rekja má til notkunar á koparnótum mun rekstraraðili grípa til mótvægisáðgerða sem er ýmist að lengja hvíldartíma, færa kvíastæði innan eldissvæðis, fækka útsettum seiðum til að draga úr lífmassa eða hætta notkun á eldissvæði. Verður þetta gert í samvinnu við Umhverfisstofnun.

Umhverfisstofnun bendir á að auk þess að gefa út starfsleyfi fyrir starfseminni hefur stofnunin eftirlit með henni m.t.t. áhrifa hennar á umhverfið. Stofnunin bendir á að verði starfsleyfisskilyrðum breytt á þann hátt að notkun ásætuvarna verði heimil verður einnig

ákvæði um endurskoðun á heimildinni ef mælingar sýna fram á gildi fari yfir viðmiðunarmörk og vart verði við uppsöfnun. Auk þess verður krafist reglubundinna mælinga á styrk kopars í botnseti í vöktunaráætlun auk mótvægisáðgerða sem rekstraraðili skuli grípa til ef styrkur kopars í botnseti mælist yfir viðmiðunarmörkum.

Viðurkennd þvottastöð

Að mati Umhverfisstofnunar munu áhrif kopars ekki verða umtalsverð á notkunarsvæðinu þar sem nótapokarnir eru þvegnir í þvottastöð á landi og gera má ráð fyrir að mest af koparnum falli til þar.

Umhverfisstofnun bendir á að ef heimild verður veitt fyrir notkun koparnóta í breyttu starfsleyfi rekstraraðila verður skilyrði þess efnis að rekstraraðili skuli koma koparlituðum nótum í viðurkennda þvottastöð að lokinni eldislotu. Ekki verður heimilt að háþrýstipvo næturnar í sjó.

Niðurstaða

Umhverfisstofnun telur áhrif ofangreindrar framkvæmdar liggja ljós fyrir og að ferli umhverfismats muni í þessu tilfelli ekki varpa skýrari mynd á áhrif starfseminnar á umhverfið.

Með tilliti til umfangs, eðlis og staðsetningar framkvæmdar, að því gefnu að starfsemin uppfylli þau skilyrði sem sett verða í breyttu starfsleyfi og verði byggð á bestu aðgengilegu tækni telur Umhverfisstofnun ekki líklegt að hún hafi í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif og sé því ekki háð mati á umhverfisáhrifum.

Virðingarfyllst,

Agnes Þorkelsdóttir
sérfræðingur

Sverrir Aðalsteinn Jónsson
teymisstjóri

Jakob Gunnarsson
Skipulagsstofnun
Borgartúni 7b
105 Reykjavík

Selfossi, 13. júlí 2022
Tilvísun: 2207337

Efni: Umsögn Matvælastofnunar um notkun ásætuvarna í Dýrafirði

Vísað er í beiðni Skipulagsstofnunar um umsögn, dagsett 12. júlí 2022, vegna breytinga á starfsleyfi er varðar notkunar ásætuvarna á nótum í Dýrafirði. Rekstrarleyfið var útgefið 21. mars 2022 og heimilar 4.000 tonna hámarkslífmassa fyrir kynslóðaskipt sjókvíaelði á laxi í Arnarfirði. Eldissvæðin eru Lækjarbót og Hvestudalur.

Matvælastofnun gefur út rekstrarleyfi í samræmi við lög um fiskeldi, nr. 71/2008, og reglugerð um fiskeldi, nr. 540/2020, auk þess sem stofnunin hefur eftirlit með fisksjúkdómum og forvörnum gegn þeim, í samræmi við gildandi lög og reglugerðir.

Matvælastofnun telur að breyting á skilyrðum starfsleyfis muni hafa í för með sér bættar og öruggari aðstæður til eldis hvað varðar dýraheilbrigði og -velferð. Stofnunin telur mikilvægt að sett verði skilyrði um viðmiðunarmörk fyrir kopar í starfsleyfi Umhverfisstofnunar.

Matvælastofnun tekur að öðru leyti ekki afstöðu til þess hvort framkvæmdin skuli háð mati á umhverfisáhrifum og minnt er á verksvið stofnunarinnar er varðar fiskeldi er á sviði sjúkdóma, velferðar, reksturs og búnaðar.

Virðingarfyllt,
f.h. Matvælastofnunar

Vigdís Sigurðardóttir
Fagsviðsstjóri fiskeldis

Bolungarvík 13.júlí 2022

Skipulagsstofnun
Jakob Gunnarsson
Borgartún 7b
150 Reykjavík

NOTKUN ÁSÆTUVARNA ARCTIC SEA FARM Í ARNARFIRÐI
FYRIRSPURN UM MATSSKYLDU

Heilbrigðiseftirlitið hefur yfirfarið “NOTKUN ÁSÆTUVARNA ARCTIC SEA FARM Í ARNARFIRÐI FYRIRSPURN UM MATSSKYLDU” spurning um matskyldu”. Um er að ræða uppfærslu á starfsleyfi með tilliti til notkunar á fiskeldisnótum sem litaðar eru með koparsamböndum til að hindra ásetu. Ásetuvörn minnkar þörf á þvotti á nótum og minnkar þannig álag á nætur. Einhver uppsöfnun á kopar í botnseti getur átt sér stað en ekki er talið að uppsöfnun verði upp lífkeðjuna eða hafi langtíma áhrif. (<http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:701735/FULLTEXT01.pdf>) Fylgst er með kopar í botnseti undir kvíum. Kopar gildi í botnseti í Arnarfirði voru á bilinu frá 49-65,4 mg/kg sem er innan náttúrlegra gilda við strendur landsins. (Ársskýrsla vegna vöktunar 2019, Arnarlax hf., Snorri Gunnarsson 2020)

Litaðar nætur hafa lengi verið notaðar í fiskeldi. Gera þarf grein fyrir því hvar þær eru notaðar og fylgjast með uppsöfnun á kopar í botnseti. Umhverfisstofnun veitir starfsleyfi og fer með eftirlit.

Ekki er þörf sérstöku mati á umhverfisáhrifum um er að ræða uppfærslu á starfsleyfi sem Umhverfisstofnun veitir.

Með kveðju

Anton Helgason
Heilbrigðisfulltrúi